

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. I. Quotuplex sit contumacia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

ARTICULUS II.

De Contumacia.

1294. **H**æc est altera pars hujus Tituli, agentis de dolo, & contumacia; nam hæc, nisi conjunctum habeat dolum, vel culpam, propriè loquendo non datur, saltem eo sensu, & effectu, quo de illa in præfenti agitur. Unde juxta Sylvestrum V. Contumacia, dicitur à verbo *contumeco*, quod est super *verbis*, aut *aspectu tumere*; vel à *contemnendo*; & idem valet atque *inobediencia voluntaria*, qua quis monitionem Judicis implere contemnit, c. 2. de dolo, & contum. & propriè accipitur in ordine ad superiorem, quæ Judex est; & consistit in non faciendo voluntariè, quod facere quis scit se debere. De contumacia, prout sumitur in ordine ad *Censuras*, egimus l. 5. tit. 39. ubi diximus, aliam esse *generalem*; aliam *specialem*; & hanc non requiri ad incurendam Censuram latam à *jure*; sed tantum ab *homine*; cum, ut ibidem dictum est, hic Censuram indigere per sententiam non debeat non præmissa monitione canonicâ, quam supponit contumacia specialis: nam *contumacia eorum est, qui jus dicenti, non obtemperant, ut L. Contumacia 53. ff. de re judicat.*

§. I.

Quotuplex sit contumacia?

1295. **L**oquimur de illa, secundum quod cadit sub præfentem titulum; de qua sic loquitur citata lex 53. ff. de re judicat. *Contumax est, qui tribus edictis propositis, vel uno, pro tribus (quod vulgò peremptorium appellatur) literis evocatus, præsentiam sui facere contemnit. Pœnam contumacis non patitur, quem adversa valetudo, vel majoris cause occupatio defendit. Contumaces non videntur, nisi qui, cum obedire deberent, non obsequuntur: id est, qui ad jurisdictionem ejus, cui negant obsequi, pertinent.* Ex quo textu clarè

Tom. II.

colligitur *contumaciam* non contrahi, nisi quis, cum vel formaliter, vel æquivalenter evocatione ternâ jussus se sistere, cum posset, evocationi parere negligit. Plura tamen sunt, quæ ab hac vera contumacia liberant, uti morbus Sonticus, quo impeditur absens rebus suis superesse, *L. quasi sum 60. h. t.* aut si aliud fuerit justum impedimentum; hoc enim, cum faciat dolum abesse, & cessare contemptum, quem requirit *L. 13. §. 1. C. de judic.* faciet & cessare contumaciam, ut sententia absentis non noceat, *L. 6. C. quom.* & quando jud. sentent. prof. uti nec nocet, si ex edicto peremptorio, quod non est prohibitum, sit lata, *L. 1. §. pen. Quæ sent. sine appellat. rescind.* Idem erit, si die feriato sit pronuntiata; cessat enim absentis contumacia, qui rectè allegabit, se non existimâsse eo die reddendum judicium, *L. 4. C. eod.* quod & dicitur, si *alio loco* dicta sit sententia, quam quo se de causa cogniturum edixerat Judex, quod non tam contempsisse dici possit absens, quam Judex absentem fessellisse; ut nihil causæ subsit, quare ejus sententia sit sustinenda, *L. 5. C. eod.*

Not. autem, triplicem numerari contumaciam, nimirum evidentem, seu expressam, ac *manifestam*; quæ contingit, quando Reus citatus in faciem dicit Judici, vel ejus Ministro se nolle comparere, se nunquam pariturum, aut si illicentius recedit; 2. *presumptam*, alio nomine *dubiam*, quæ est, cum citatur Reus ad domum, non in faciem; aut si familiæ suæ, vel vicinis denuntiatur ista citatio: aut in albo Prætoris, vel in valvis curiæ figitur, & non comparuit; 3. *veram*, cum in faciem citatus non comparuit: & si citatus tacuerit. Alii addunt *quartam*, nempe interpretativam, seu fictam, de qua infra n. 1299.

Not. 2. incurri contumaciam à Reo citato ad faciendam sui præsentiam personalem, in casu, quo ei à Judice imponi non potest præsentia *personalis*; de quo diximus à n. 72. ubi exposuimus diversos casus, in quibus Judex Delegatus, etsi alias id regulariter non possit, cogere potest partes ad personaliter coram se comparendum.

Not. 3. non incurri contumaciam, cum partes vocantur ad personaliter comparendum in judicio, non expressâ causâ in

S s

cita-

citatione, si non compareant; constat ex dict. n. 73. Exemplum manifestæ contumaciæ habetur in c. 1. de Judiciis, expositum, & deductum à nobis *supr.* à n. 79. ubi etiam de pœna canonica manifestæ contumaciæ Reo ibidem decreta. Qualiter autem Reus citari debeat? aut quomodo possit? constat à n. 179. qualiter comparere? à n. 201. qualiter obligatus sit respondere ad Judicis interrogata? à n. 251. an, quando mutavit forum? à n. 328.

1299.

Not. 4. contumaciam committi non tantum non comparendo post citationem legitimam; sed etiam omittendo, vel committendo alia, quæ jure, ac Judicis mandato debet, v. g. non satisfaciendo, non respondendo, non præstando juramentum, &c. imò etiam latitando, ne citatio possit ad eum pervenire; aut procurando vel per se, vel per alium quocunque modo, ne citari possit, de quo egimus à n. 179. & constat ex c. 5. ut lite non contestata, §. 1. ibi: *si contumax apparuerit is, in quem fuit actio dirigenda, seu quia peremptoria citatione recepta venire contemnit; seu quia malitiosè seipsum occultat; seu quia impedit, ne possit ad eum citatio pervenire.* Ratio est, jura fingunt, talem reipsa citatum esse, sicut fingunt eum possidere, qui dolo desit possidere; & huc pertinet regula universalis L. 157. §. 1. ff. de reg. juris, *Semper, qui dolo fecit, quo minus haberet, pro eo habendus est, ac si haberet;* & hanc contumaciam aliqui vocant *interpretativam*, seu fictam; quæ facit quartum membrum dividens contumaciam.

1300.

Not. 5. præter causas, jam supra relatas, quæ aliquem excusant à contumacia, esse 1. si causa Reipublicæ absit; aut pupillus sit indefensus, per L. 54. ff. de re judicat. ibi: *contra pupillum indefensum, eumque, qui Reipublica causâ abest, vel Minorem viginti quinque annis propositum peremptorium, nihil momenti habet;* 2. si quis impediatur vi, aquarum inundatione, gravi tempestate, occurrente necessaria expeditione sui muneris, L. 2. ff. si quis cautionibus, &c. An porrò hæc, aut illa impedimenta, ad declinandam, seu excusandam contumaciam adducta, sufficiant, necnè? communiter censent relinquendum Judicis arbitrio; ita Menochius de *Arbitr. Jud. l. 2. centur. 2. casu 153. n. 4.*

§. II.

Qualiter procedendum sit contra Actorem contumacem?

DE hoc in jure canonico agitur c. *Causam* 3. h. t. ubi Alexander III. ad Judices delegatos rescribens ait: si Adversarius (nimirum Actor) porrecto libello, non compareat die destinato, citandum esse, & si venire contempserit, aut se absentaverit, tum Procuratorem ejus, si quem reliquit, citari debere; quòd si neque is ad iudicium veniat, aut si nullum Procuratorem reliquerit, publicâ denuntiatione, seu edicto affixo ad domum ejus, vel Ecclesiam, recipiantur testes partis alterius, & procedatur ad sententiam definitivam; ita intelligunt glossa hic, Joan. Andr. Panorm. Imola; licet aliter Innoc.

Deinde in c. *Actor*. 1. *cod. in 6.* Innocentius IV. constituit, quòd Actor, qui ad terminum venire, ad quem citari Adversarium fecerat, non curavit; venienti Reo in expensis (propter hoc factis legitime) condemnatur: ad citationem aliam minime admittendus, nisi sufficienter caveat, quòd in termino fideliter debeat comparere. Jure autem civili L. 79. ff. de Judiciis habetur, eum, quem temerè adversarium suum in iudicium vocasse constitit, viatica, litisque sumptus adversario suo reddere oportebit.

Ex his juribus deducitur 1. quamvis verum sit, quòd *nemo invitus agere cogatur*, ut habetur in Cod. *Ut nemo invitus*: hoc tamen intelligi, *re adhuc integrâ*, & antequam in iudicio porrexit libellum; secus, si post, & citatio ad Adversarium pervenit; nam tunc Reus, si vult, exigere potest, ut litem prosequatur; & consequenter, si absens sit, citetur.

Deducitur 2. in citatione Actoris absentis, hunc modum esse servandum, ut citetur personaliter vel per literas, vel per nuntium; si verò latitet, ut nesciatur, ubi sit? citandum Procuratorem, si quem sui loco reliquit in causa, quæ per Procuratorem agi potest; si autem nullum reliquit, nec ubi principalis sit? adhuc sciatur; vel si in locum longinquum, recessit, unde personaliter vocari eum,

cau-